

Käsitöö ja kodundus 5. klass

Käsitöö ja kodunduse õppeainega taotletakse, et õpilane:

- tunneb rahulolu praktilisest eneseteostusest; hindab tööd ja töö tegijat;
- mõistab tehnoloogia arengut, näeb sellest tulenevaid muutusi töös ning nende mõju keskkonnale;
- kavandab ja teostab oma ideid ning lahendab loovalt endale võetud ülesandeid;
- võrdleb ja kasutab erinevaid materjale;
- teab ohutu töötamise põhimõtteid ning järgib neid;
- töötab meeskonnas ja tajub oma võimeid ühistöös;
- lähtub toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest;
- tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana;
- väärtustab ja hoiab rahvuskultuuri ning teadvustab oma kohta mitmekultuurilises maailmas.

Alates 5. klassist jagunevad õpilased oma soovide ja huvide põhjal õpperühmadesse, valides õppeaineks kas käsitöö ja kodunduse või tehnoloogiaõpetuse. Õpperühmadeks jagunemine ei ole soopõhine.

Jakob Westholmi Gümnaasiumis puudub nõuetekohane õppeköök, seetõttu viiakse praktilise toiduvalmistamise tunnid läbi vastavalt olemasolevatele võimalustele.

Kavandamine

Idee ja kavandi tähtsus on eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise graafilised võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala.

Õpilane:

- kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;

Töö kulg

Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine.

Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

Õpilane:

- 1) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- 2) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- 3) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.

Rahvakunst

Õppesisu

Rahvakultuur ja selle tähtsus. Esemeline rahvakunst. Tavad ja kombed. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumite roll rahvakunsti säilitajana.

Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

Õpilane:

- märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- kirjeldab muuseumis olevaid rahvuslikke esemeid.

Käsitöö ja kodunduse ainekava 5. klassis

1. Ajaline maht: 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi
2. Eeldatav õpilaskontingent, õppija lähtetase 4. klassi õppekava läbinud õpilane
3. Õppeaine sisu ja õpitulemused

Käsitöö

Materjalid

Õppesisu

Tekstiilkiudained. Looduslikest kiududest taimsed kiud, nende saamine ja omadused.

Kanga kudumise põhimõte. Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekoatud kangad.

Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine.

Õpilane

- kirjeldab taimsete kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist ning võrdleb nende omadusi;
- seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega.

Tikkimine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Tarbe- ja kaunistuspisted. Üherealised ja kaherealised pisted.

Töö viimistlemine.

Õpilane oskab:

- Kavandada praktilist tööd
- Ette valmistada kangatüki tikkimiseks
- Arvestada mustri suurust jute riidele kandmisel

- Tikkida eel-, tikk-, vars-, ahel-, linnusilma-, aed-, rist-, sämp-, põlvikpistet
- Kasutada õpitud pisteid praktilise töö tikkimisel
- Viimistleda praktilist tööd.

Õmblemine

Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niidistamine. Lihtõmblus. Palistused. Õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine. Aplikatsioonidega kuubik.

Õpilane oskab:

- Ette valmistada kanga ja välja lõigata kavandatud eseme tööjuhendit järgides
- Märkida õmblusvaru ja joonistada õmblusjoone
- Kasutada nõõpnõelasid abivahenditena kokkuõmblemisel
- Arvestada masinaga õmblemise täpsust
- Viimistleda töö

Kudumine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus.. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Õpilane oskab:

- Valida kudumiseks vajalikud töövahendid ja materjalid
- Kavandada parem- ja pahempidiste silmustega kootud praktilist tööd
- Viimistleda töö praktiliseks esemeks

Heegeldamine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Tingmärgid. Heegeldustöö viimistlemine.

Õpilane oskab:

- Heegeldada algsilmust, heegelketti, kinnissilmuseid, pool-, ühekordseid ja kahekordseid sambaid.
- Lugeda tingmärke
- Heegeldada lihtsa praktilise töö erinevaid silmuseid ja sambaid kasutades
- Lõpetada heegeltöö ja viimistleda praktilist tööd.

Kodundus

- Töö köögis.
- Hügieen toiduvalmistamisel, laua katmisel
- Toiduainete külmtöötlemine
- Tervislik toit
- Toiduainete rühmad
- Piim ja piimasaadused
- Liha, kala, muna
- Kodused tööd

Õpilane:

- teab ohutus- ja hügieeninõudeid köögis
- oskab katta lauda
- teab toiduainete külmtöötlemise viise
- teab toiduainete rühmi
- teab piima töötlemist, rõõsa-, hapendatud piima ja teisi piimatooteid
- teab liha, kala ja muna kui toiduaineid
- teab korrastustöid, pesu pesemist ja triikimist, jalanõude hooldamist.

Töö organiseerimine

Õpilane:

- arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamus ja hinnanguid;
- kasutab toidu valmistamisel retsepti, toiduainete jaotamist grupis;

4. Kontroll, hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile [LINK](#).

5. Kasutatav õppevara

1. Anu Pink (2008) „Kodundus 4.-6. klass“ Tallinn: OÜ Saarakiri
2. Anu Pink (2004) „Heegeldamine“ Saara käsitööõpikute kirjastus
3. Anu Pink (2002) „Kudumine“ Saara käsitööõpikute kirjastus
4. Anu Pink, Kristi Teder (2005) „Tikkimine“ Saara käsitööõpikute kirjastus
5. Anu Pink (2003) „Õmblemine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

6. Lõiming

Lõimingutabel [LINK](#)